

Læremiddeltjek

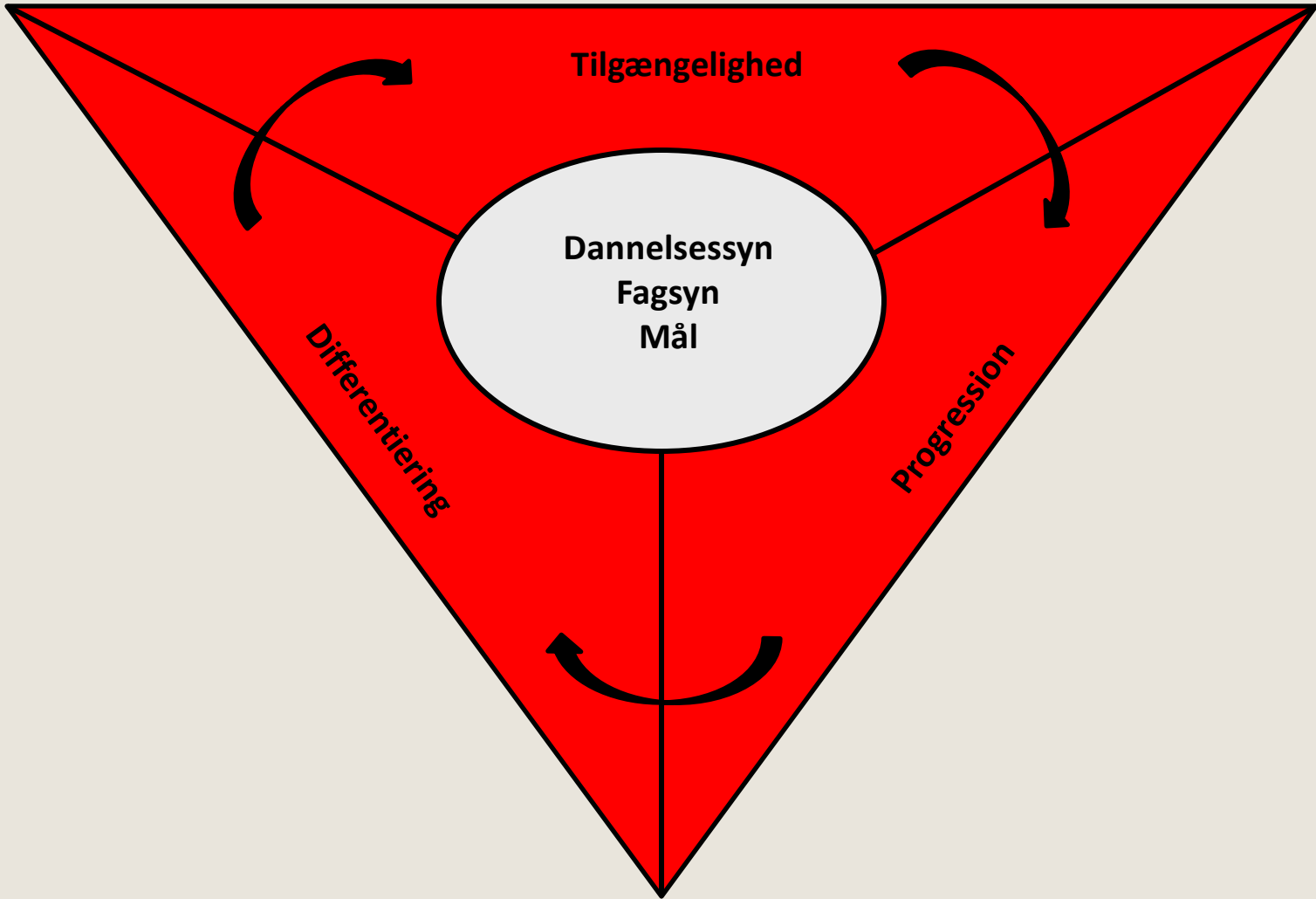
- et samarbejde med Folkeskolen

- Fra tjekliste til tjekmodel
- En teoridreven model
- Hvilke parametre er relevante at vurdere læremidler ud fra?

Udtryk

Aktivitet

Indhold

Parametre

1. Tilgængelighed

- Indhold
- Udtryk
- Aktivitet

2. Differentiering

- Indhold
- Udtryk
- Aktivitet

3. Progression

- Indhold
- Udtryk
- Aktivitet

Elev-
perspektiv

4. Facilitering

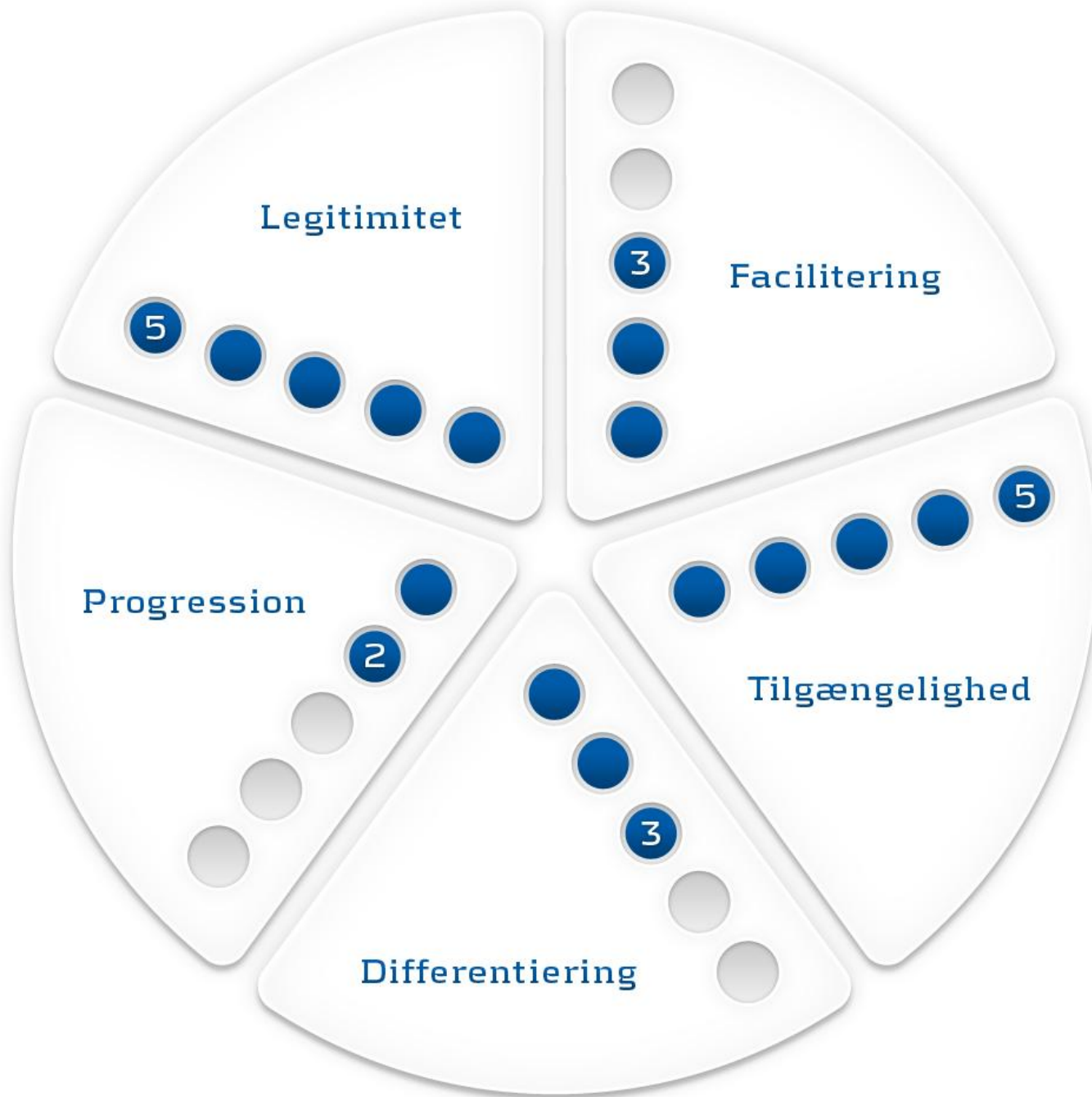
- Planlægning
- Gennemførelse
- Evaluering

Lærer-
perspektiv

5. Legitimitet

- Folkeskoleloven
- Fælles Mål
- Faglig viden

Omverdens-
perspektiv

Tilgængelighed

[LUK](#)

Indhold

Dette punkt har ingen kommentar tilknyttet. Vedkommende har kun bedømt dette punkt ud fra en 5 punktskala. Se bedømmelsen nedenfor.

[LÆS MERE](#)

Udtryk

Dette punkt har ingen kommentar tilknyttet. Vedkommende har kun bedømt dette punkt ud fra en 5 punktskala. Se bedømmelsen nedenfor.

[LÆS MERE](#)

Aktivitet

Dette punkt har ingen kommentar tilknyttet. Vedkommende har kun bedømt dette punkt ud fra en 5 punktskala. Se bedømmelsen nedenfor.

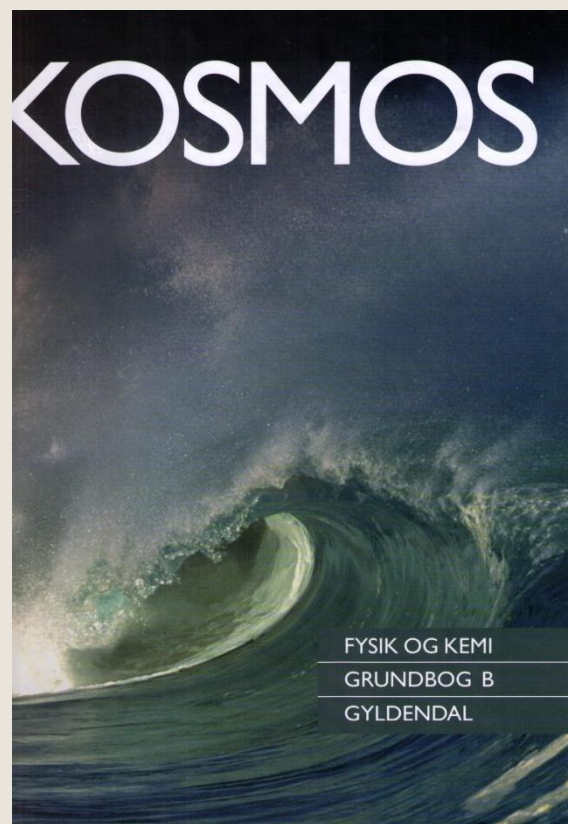
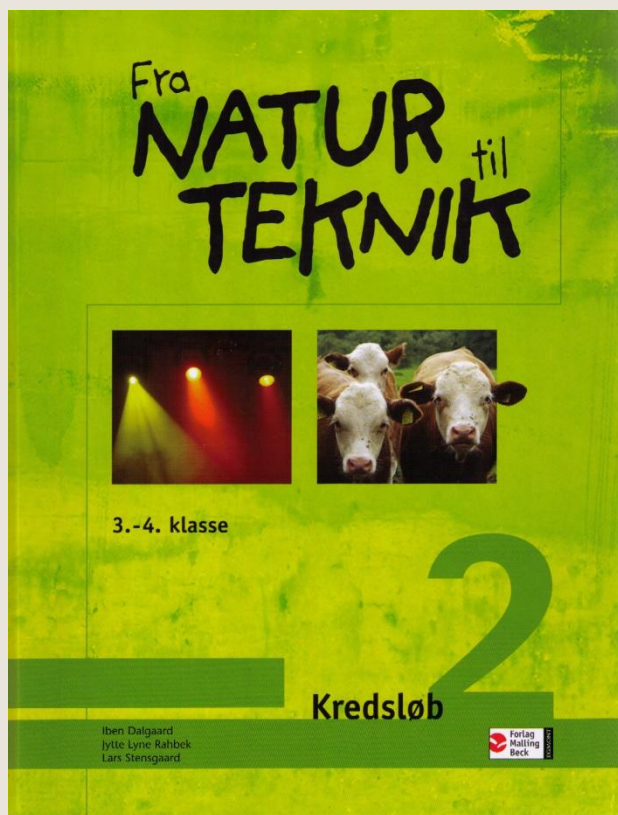
[LÆS MERE](#)[LUK](#)

Analysespørgsmål:

1. I hvilken udstrækning og på hvilken måde understøtter udtryk, indhold og aktiviteter læremidlets **tilgængelighed**?
2. I hvilken udstrækning og på hvilken måde understøtter udtryk, indhold og aktiviteter læremidlets **progression**?
3. I hvilken udstrækning og på hvilken måde understøtter udtryk, indhold og aktiviteter læremidlets **differentiering**?
4. I hvilken udstrækning og på hvilken måde **faciliterer** læremidlet lærerens planlægning, gennemførelse og evaluering af henholdsvis undervisningen og elevernes læring?
5. I hvilken udstrækning og på hvilken måde **legitimeres** læremidlet i forhold til Folkeskolelovens formål, den aktuelle læreplan og aktuel faglig viden?

Tilgængelighed – naturfag

Tilgængelighed – Natur og teknik

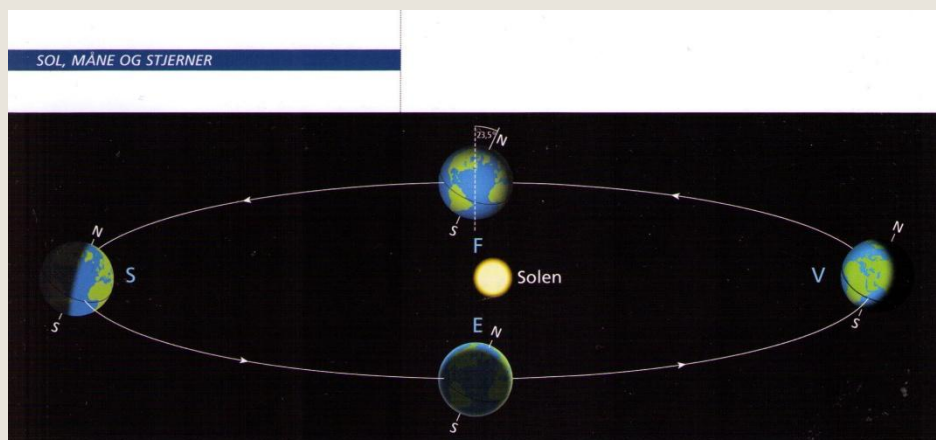
- **Tom plads:** at det bliver koldt, når varmen stråler ud i atmosfæren
- **Abstrakt begreb:** Hvad er virkning?
- **Et fagbegreb,** der er dannet som verbalsubstantiv

Når det er skyfrit, kan Jordens varme om natten stråle ud gennem atmosfæren. Når der er skyer på himlen, holder de på varmen, så der ikke bliver så koldt.

Hvilken virkning har skyer om dagen?

Tilgængelighed – Kosmos

- Fagsprog
- Kompleks multimodalitet

Det er vinter i Danmark, når Jorden på sin tur rundt om Solen er til højre ved V. Et halvt år senere, når Jorden er ved S, har vi sommer. Jordens tur rundt om Solen varer 365,24 døgn. Hvert fjerde år, i skudåret, tilføjes en ekstra dag i kalenderen. På den måde undgås, at der om rigtig mange år vil blive sommer fx i december.

Data for Solen, Månen og Jorden

Solens masse	$1,99 \cdot 10^{30}$ kg
Solens radius	$6,96 \cdot 10^8$ m
Jordens masse	$5,98 \cdot 10^{24}$ kg
Jordens radius	$6,37 \cdot 10^6$ m
Månens masse	$7,35 \cdot 10^{22}$ kg
Månens radius	$1,74 \cdot 10^6$ m
Jordens omløbstid om Solen	365,24 døgn
Månens omløbstid om Jorden	27,3 døgn
Jordens afstand fra Solen	$1,50 \cdot 10^{11}$ m
Månens afstand fra Jorden	$3,84 \cdot 10^8$ m

Jorden og Månen

Jorden bevæger sig i en næsten cirkelformet bane omkring Solen. Turen rundt om Solen varer et år. Jorden drejer også om sig selv. På et døgn drejer Jorden sig en omgang om sin akse gennem Nordpolen og Sydpolen. Men Jordens akse ligger lidt skævt i forhold til den bane, Jorden følger rundt om Solen. Det betyder, at vi får årstider. Det betyder også, at der højt mod nord, fx i Nordnorge, er områder, hvor der kan være midnatssol. Her går Solen slet ikke ned om sommeren, men er på himlen døgnet rundt.

Jorden på tur om Solen

Jordens afstand til Solen er næsten ens hele året rundt. Det er derfor ikke afstanden til Solen, der er årsag til, at vi har årstider. På figuren ses, at Jordens omdrejningsakse ikke er vinkelret på den plan, som Jorden bevæger sig i på turen rundt om Solen. Omdrejningsaksen hælder $23,5^\circ$. Til venstre på tegningen ved S falder lyset fra Solen vinkelret ned på Jorden nord for Ækvator. Så har vi sommer i Danmark. Yderst til højre ved V falder sollyset vinkelret ned på Jorden syd for Ækvator. Så er der vinter i Danmark.

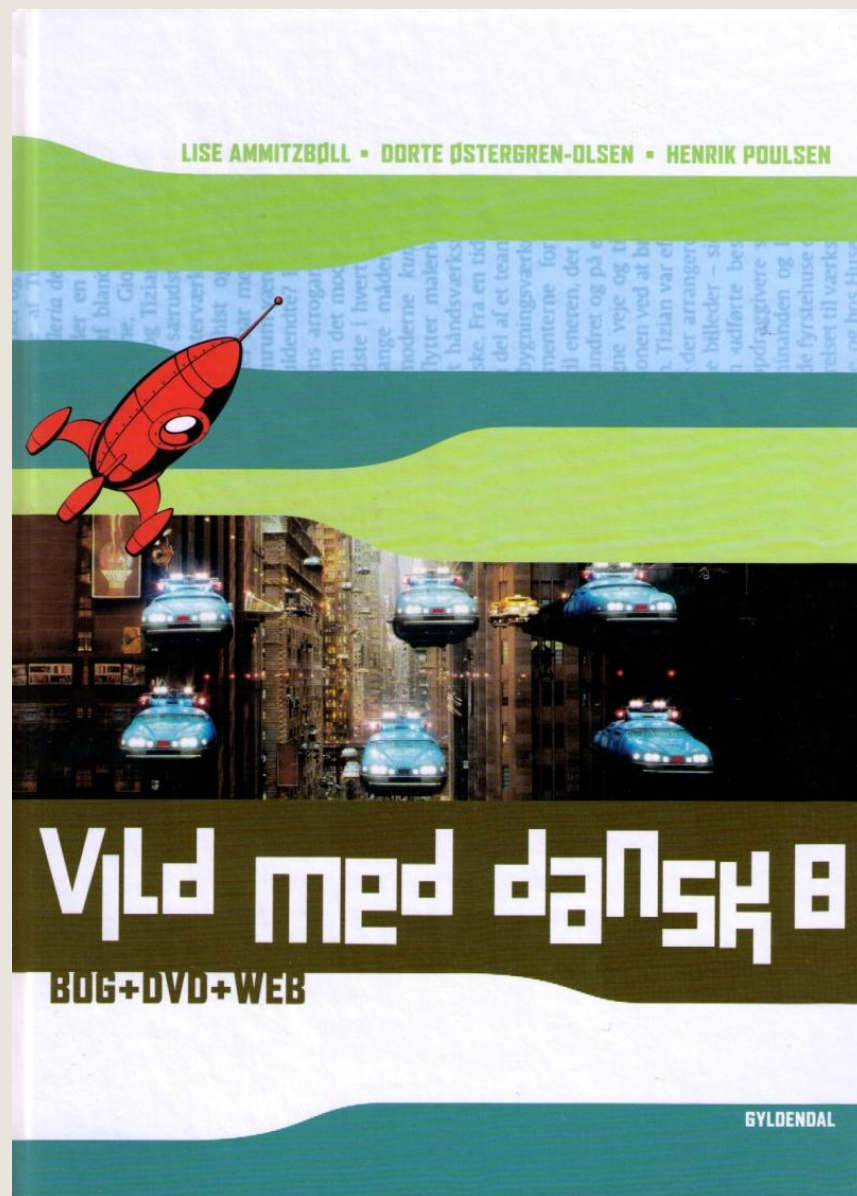
Om vinteren kommer Solen i Danmark ikke så højt på himlen. Derfor er det koldt. Solen giver os mest varme, når den er højest på himlen, og det er den om sommeren. Men det er ikke den eneste grund til årstidernes skift. Dagens længde betyder også meget.

Vild med dansk 8

- Vinder af undervisningsministeriets undervisningsmiddelpris
- Repræsentativt analyseobjekt

Førstehåndsindtryk:

- Tidssvarende
- Engagerende
- Mere bog end web
- Mere litteratur end sagprosa

**Website +
dvd'er**

FANTASTISKE FORTÆLLINGER

MELLEM VIRKELIGHED OG ISCENESÆTTELSE

FRA BOG TIL FILM

SCIENCE FICTION - ET SPEJL AF TIDEN

SPROG DER HANDLER

STORBYMENNESKER

ARTLOVERS

Lærerside

Dorthe Carlsen (lærer)

GYLDENDAL

Vild med dansk 8

WEBSITE

Tilgængelighed – indhold:

- Læseværdige, men mindre læsbare
- Læste, set, hørte tekster Kortfilm, kunstværker, lydfortællinger osv.
- Engagerende og motiverende

Tilgængelighed – udtryk

Lyt til Brødrene Løvehjerte
og skriv en anmeldelse

Chat en fantastisk
fortælling

Anmeld Eksamen

Indtal dit radiohøresp

Kriterier for
fiktionsskrivning

Ideer til supplerende
læsning

Skriv en fantastisk
fortælling ud fra et
maleri

Tips til infosøgning

-> FANTASTISKE FORTÆLLINGER
- MELLEM EVENTYR OG UH

best
and
my
hus-
band
with
me
and
the
dog

the
first
and
last
day

Kreativ multimodalitet

- Gennem billeder og tegninger ser vi virkeligheden
- Gennem ordene forstår vi dem
- Gennem fotografierne tror vi på tegningen
- Gennem tegningerne forstår vi fotoerne.
- Læremidlet fokuserer kun på den sproglige repræsentationsform

Analysetekst

Brødtekst

18

FANTASTISKE FORTÆLLINGER

over hele kroppen, også i ansigtet, og det var det værste. Han kunne umuligt vise sig nogen steder nu. Men faktisk kunne han ikke tillade sig alle disse beklagelser. Han opnåede nemlig, hvad han så brændende havde ønsket. Overalt blev han peget ud, man lo og undrede sig eller blev forfærdet, og han blev kendt som Den grønne dreng. Han blev vist frem på film og i fjernsynsshow. Berømt blev han altså.

Om han også blev rig, vides ikke.

(2002)

Læs novellen *Rig og berømt*

• Hvad handler novellen om, hvis vi læser på linjerne og tager ordene bogstaveligt?

• Lav en personkarakteristik af drengen, Martin.

Stil to spørgsmål, som I kan finde svar på i teksten, og besvar dem.

• Hvad betyder det, at Martin bliver grøn? Nu skal der læses mellem linjerne.

• Find tre forhold i teksten, som du synes, det er vigtigst at få svar på for at forstå teksten rigtigt.

• Formuler de tre forhold som spørgsmål.

• Drøft jeres spørgsmål, og begrund, hvilke der er de vigtigste at få svar på.

• Svar på spørgsmålene, og diskuter svarene.

• Kan I blive enige om novellens budskab?

• Hvad tænker I om novellens budskab? Så skal der læses bag linjerne.

Faktaboks

MOTIV

Motivet er knyttet til en eller flere personer i teksten. Motivet er det, der får personerne til at handle og dermed driver handlingens konflikt frem mod en løsning.

Gennemgående motiver i genren fantastiske fortællinger: kampen mellem det gode og det onde, hævn, visioner og hallucinationer, særpregede drømme, dobbeltgængeren, det fremmede barn, søgen efter identitet, legetøj, der bliver levende.

Motivet: Det fremmede barn

Drengen, Martin, går som prinsen i eventyret efter rigdom og berømmelse. Ifølge ham er det stik imod hans forældres drømme og ønsker, og på den måde føler han sig som et fremmed barn i sin søgen efter identitet.

Dette motiv er velkendt og er et af de mest brugte i genren fantastiske fortællinger. Motivet er inspireret af en af de første romaner inden for denne genre, nemlig den tyske forfatter E.T.A. Hoffmanns roman *Det fremmede barn* (1817).

Motivet benyttes også i nutidige ungdomsromaner, for eksempel i *Englebarnet* af Kim Fupz Aakeson og Bent Hallers *Neondrengens profeti*.

19

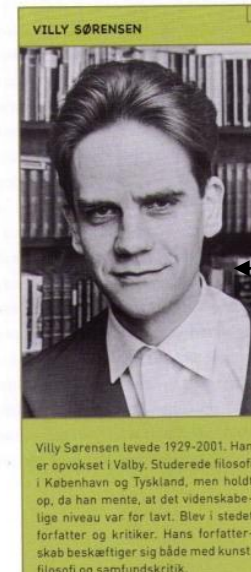
Før I læser novellen *De to tvillinger* af Villy Sørensen

• Tænk skriv i tre minutter om det, du kommer til at tænke på, når du læser titlen *De to tvillinger*.

Mens I læser novellen *De to tvillinger*

• Mens du læser novellen, skriver du det ned, der undrer dig. Det, der virker underligt. Husk at notere, hvor i teksten du finder det.

Opgave

Biografi

Udtryk

Farve	Genrer	Fremstillingsformer	Teksttype	Teksttype
Lysegul	Skønlitteratur og sagprosa	Berette, beskrive, forklare, argumentere	Analysetekst	Primærtetekst
Hvid	Brødtekst	Beskrive, forklare, argumentere	Formidlings- tekst	Paratekst
Grå	Faktaboks	Forklare	Formidlings- tekst	Paratekst
Grøn	Biografi	Berette, beskrive	Formidlings- tekst	Paratekst
Brun	Opgaver	Instruere	Opgavetekst	Paratekst
Mørkegul	Evaluering	Instruere	Refleksions- tekst	Paratekst

Aktivitet

Læsekompetence	Opgavetyper	Læsestrategi	Frekvens
Informationssøgning - Simpel søgning	Finde og reproducere informationer	Match-teknik	Sjældne
Informationssøgning - Sammensat søgning	Finde og kombinere informationer	Skimning og krydslæsning	Mindre hyppige
Analyse, fortolkning og perspektivering	Bearbejde informationer, drage slutninger og begrunde	Kritisk læsning og spørgsmål/svar-teknik	Hyppige
Metakognition	Reflektere over egen læsning og vurdere lærebogens form og indhold	Bryde med læsevaner, reformulere og præsentere det læste, fokusere på genre og fagsprog	Sjældne

Differentiering:

- Inklusion
- Varierede opgaver
- ... mange muligheder, men ikke så mange konkrete eksempler

Når eleverne selv skal være produktive, er der rige muligheder for at undervisningsdifferentiere i de krav, som læreren stiller til eleverne. Kravene kan adskille sig både kvantitativt og kvalitativt.

Der er opgaver, hvor eleverne skal skabe visuelle tekster, hvor nogle elever vil være stærkere end andre, og der er opgaver (...)

(Vild med dansk 8, Lærervejledningen: 64)

Mål og progression

De faglige mål, der er indsat i årsplanen, indeholder en progression, der tager udgangspunkt i nedenstående oversigt. Oversigten er inspireret af Blooms taksonomi over progression i læring.

Trin 1	Trin 2	Trin 3	Trin 4	Trin 5
				Perspektivere og vurdere
			Fortolke og reflektere	
		Bearbejde, sammenligne, analysere		
	Forstå, forklare, eksemplificere			
Gengive, referere, beskrive				

At elever kan *gengive* og *beskrive* er mere basalt end at kunne *forstå* og *forklare*. *Gengive* og *beskrive* kræver, at man kan læse på linjerne og fx kan finde, hvad der direkte står i teksten om et sted eller en person. At *forstå* og *forklare* fordrer, at man kan sætte forskellige tekststeder sammen, hvilket måske bringer en ny forklaring (► side 12).

Progression

- Svarer på eget spørgsmål
- Fokuserer på litterære genres formelle træk
- Ensformig progression i opgavesæt

- Hvilken konstruktion tilhører *Brødrene Løvehjerte*?
- Hvilket element fører brødrene fra den virkelige verden til Nangi-jala?
- Hvis Astrid Lindgren havde valgt at skrive romanen som tilhørende den lukkede konstruktion, hvordan ville den så være indledt? Skriv indledningen til *Brødrene Løvehjerte*, som den kunne være skrevet, hvis den tilhørte den lukkede konstruktion.

VILD MED DANSK 7

DER KOM ET BREV

ARTLOVERS

LITTERATURHISTORIE
- MELLEM BARN OG VOKSEN

FOLKEEVENTYR,
FANTASY OG ROLLESPIL

SCIENCE FICTION

LYRIK - LEGENDE, LEVENDE

FANTASTISKE FORTÆLLINGER

AVISEN

FRA BOG TIL FILM

VILD MED DANSK 8

MELLEM VIRKELIGHED
OG ISCENESÆTTELSE

SPROG DER HANDLER

SØREN ULRIK THOMSEN

LITTERATURHISTORIE
- STORBYMENNESKER

DEN UTROLIGE
FORTÆLLER

H. C. ANDERSEN OG

Facilitering:

Planlægning og gennemførelse:

- Faglig opdatering
- Kapitel-til-kapitel-vejledning (matrix'er)

Evaluerings:

- Kontrol eller læring
- I forhold til opstillede mål for undervisningen og for elevens læring (?)

Slutevaluering

- Noter i din logbog: Hvad ved du om fantastiske fortællinger?
- Hvordan læser du tekster? Hvordan vurderer du din læseforståelse ud fra din læsning af teksterne i kapitlet og begreberne *at læse på linjerne, mellem linjerne og bag linjerne*?
- Beskriv, hvad der lykkedes rigtig godt for dig i forhold til din egen fantastiske fortælling.
- På www.vildmeddansk.gyldendal.dk kan du finde kriterier for fiktionsskrivning. Gå sammen med en anden og vurder hinandens fortællinger ud fra kriterierne.
- Er I enige i vurderingerne?

Tjek

Kvantitativt parameter

Tilgængelighed

Progression

Differentiering

Kvalitativ beskrivelse

Tydelighed

Formel genreprogression

Inklusion og variation

